

เล่าเรื่องเมืองหัวไทร (ตอน มโนราห์เยาวชน)

คำรังค์ หนูทอง เรื่อง
ชาติชาย ชูช่วย ภาพ

R ล่าเรื่องเรื่องเมืองหัวไทรฉบับนี้ผู้เขียนขอเล่าตอนมโนราห์เยาวชน มโนราห์ เป็นการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้เป็นที่รู้จักกันดี เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อได้ไม่มีหลักฐานแน่ชัดบางตำราว่าเผยแพร่มาจากอยุธยาเข้าสู่เมืองครovicิธรรมราช บางตำราบอกว่าได้ต้นเดามาจากอินเดีย มีหลักฐานเกี่ยวกับการแสดงโนราห์ปรากฏในพื้นที่อำเภอพังไกร (เปลี่ยนเป็นอำเภอหัวไทรเมื่อ ปีพ.ศ. ๒๕๑๐) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากระพระยานริศราনุวัติวงศ์ เรื่อง "จดหมายระบบทางไปตรัจ ราชการแผลมมลาย ร.ศ. ๑๙๑"

ข้อความตอนหนึ่งกล่าวว่า “กรรมคำรังมาเเพนนายอ้ำเกอพังไกร แปลขำนาญสุรกิจ พากำนั้นผู้ใหญ่บ้านมาอยรับรอง เผ้าที่พัก ทางแต่น้ำน้ำมายิงท่านอน ตามที่กรรมการ จัดให้ว่า ๑๘๗ เส้น โถรเลข ๔๔ ตันเสา มโนราห์จะหนึ่งเด่นรับ” และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า “พอดีบปากหاشแยกจีลนจากม้า พระยาสุนทรเดินตามถนนชึ้นมีสายลวดแยกมา ทางตะวันตก เพื่อเข้าที่ว่าการอ้ำเกอพังไกรแล้วโรงไฟรษพท์รักษาสาย ย่าค่า ๔๒ ถึงท่าน้าวิมคล่องระโนด ลงเรือข้านคล่องไปบืนที่ว่าการอ้ำเกอพังไกร ชึ่งอยู่ตระกันข้าม ถึงเวลา.y.y.ค่า ๔๕ บืนที่พักกินข้าวแล้วมีในรา ๓ โรง หนังคลุกโรงหนี่”

มโนราห์เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ที่คนหัวไทรคุ้นเคยกันมานาน เมื่อมีงานวัด งานเทศกาลที่สำคัญๆ งานเดือนห้า จะได้เห็นมโนราห์อุกมาสแสดงแบบทุกงาน ในอดีตที่พ่อจำได้ก็มี มโนราห์ประเสริฐ โสภณศิลป์ มโนราห์ สร้อยเพชร ส่วนคณะมโนราห์ในอำเภอหัวไทรที่บังคับรับขันหมากแสดงอยู่มีมโนราห์สมเนตร สีบลํายศิลป์และมโนราห์ช้อทิพย์ รวมทอย หลายคนเกรงว่าไม่นานมโนราห์จะสูญหายไป เพราะเยาวชนคนรุ่นใหม่สนใจมโนราห์จะสูญหายไป เพราะเยาวชนคนรุ่นใหม่สนใจมโนราห์ไม่มีคนสืบทอด ถูกคู่ คนเป้าปีตีหับ น้อยลงทุกที แต่หลังจากผู้เยี่ยมชมโอกาสไปร่วมงาน การประวัตมโนราห์เยาวชนงานประเพณีบุญสารท เดือนสิงหาคม ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดขึ้น ณ ถนนหน้าเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อคืนวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๒ มีคณะมโนราห์ ส่งเส้าประการแสดง ๔ คณะ และใน ๔ คณะนั้นมีมโนราห์เยาวชนจากอำเภอหัวไทร ๒ คณะ คือ คณะมโนราห์ศิลป์กินทร์ พร. ของโรงเรียนหัวไทรบัญราษฎร์ และคณะมโนราห์นักเรียนโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความหวังว่ามโนราห์จะไม่หายไปจากเมืองนครศรีธรรมราช

และกำเกอหัวไทรซึ่งได้ชื่อว่ากำเกอที่มากหลายศิลปิน จะมีเยาวชนคนรุ่นใหม่สืบทอดการรำมโนราห์เอาไว้ วันนี้ เมื่อได้เห็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนอย่างจริงจัง ทำให้มโนราห์จากหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่งมโนราห์เยาวชนเข้าประกวดโดยเฉพาะผู้ชำนาญการโรงเรียนเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลป์วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกรำมโนราห์และส่งเข้าประกวดออกเผยแพร่ในงานเทศกาลสำคัญๆ

อาจารย์จิน นิมพงศ์ ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการรำมโนราห์และมาเป็นกรรมการตัดสินมโนราห์ในวันนี้ด้วยกล่าวในงานประวัตมโนราห์เยาวชน เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๒ ว่า “nodtai ตaphลัมเมื่อเห็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่สนใจการรำมโนราห์ขอขอบคุณท่านผู้ชำนาญการโรงเรียนและองค์กรภาคเอกชนตลอดจนหน่วยงานต่างๆที่ช่วยกันส่งเสริมนโนราห์เยาวชนต่อไปเทือว่ามโนราห์จะไม่สูญหายไปจากภาคใต้แน่นอน”

นายศรี มากสัน្ឋ ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวไทร บำรุงราษฎร์ กล่าวว่าโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ มีโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้vatที่ตุ่ประสงค์ คือส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ทั้งหนังตะถุมมโนราห์ และเพลงบอก และฝึกนักดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ให้กับนักเรียน วัดที่ตุ่ประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และฝึกฝนทักษะการรำโนราห์ เพลงบอก หนังตะถุม และนักดนตรีพื้นบ้านด้วย โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญการรำโนราห์คือครูรวมพารั้นก้อนฝึกสอนมโนราห์ช่วงหลังเลิกเรียนและแลร์อาทิตย์ นอกจากนี้ยังเชิญวิทยากรท่องถิ่น คือคุณประเสริฐ ห努บุน ฝึกดนตรีมโนราห์ ให้กับนักเรียนควบคู่ มโนราห์ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักรู้ถึงคุณค่าศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้คณะมโนราห์โรงเรียนได้ออกเผยแพร่ร่วมสารานุรักษ์ชั้นปอยครั้งในงานตลาดน้ำริมคลองหัวไทร ส่งเข้าประกวดการประกวดมโนราห์เยาวชนในเทศกาลประเพณีบุญสารทเดือนสิงหาคม ในนาม “คณะมโนราห์ศิลปถิ่น ทร.”

คุณประเสริฐ ห努บุน วิทยากรผู้ฝึกนักดนตรีมโนราห์ กล่าวว่า “ทุกวันนี้คืนเป้าปี ตีหับ ตีกลอง เหลือบ้อยเต็มที่ ถ้าหากได้ฝึกเด็กรุ่นใหม่เอาไว้ พอจะฝึกดนตรีมโนราห์ ให้ครบห้า๖ ขั้น ยึดแบบมโนราห์ด้วยเดิม คือ คือ หับ ๒ ถูก กลอง ๑ ใบ ปี ๑ เลา โน้มง ๑ คู่ ดีบ ๑ คู่ และแกระ ๑ คือ หับ ๒ ถูก กลอง ๑ ใบ ปี ๑ เลา โน้มง ๑ คู่ ลีบ ๑ คู่ และแกระ ๑ คู่ ให้นักเรียนเลือกตามความถนัดของตนเอง จะเป็นการช่วยอนุรักษ์มโนราห์ได้อีกทางหนึ่ง พอใหญ่เดี๋ยวฝึกให้เต็กๆ ทุกคนที่สนใจดนตรีมโนราห์ดีใจรับฟ้าโรงเรียนเห็นความสำคัญการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้”

คณะมโนราห์ศิลปถิ่น ทร. เข้าประกวดในงานประเพณีบุญสารทเดือนสิงหาคมแห่งนครศรีธรรมราช เมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

นายเรวติ ด่านตันติคุภกุล นายกเทศบาลตำบลหัวไทร กล่าวว่า “พมในนามคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลหัวไทร มีโครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ ทึ้งหนังตะถุม มโนราห์ เพลงบอก ร้องเชิญ ที่เป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาแสดงที่ “ตลาดริมคลองหัวไทร” เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ที่อยู่คู่กับอำเภอหัวไทรมานาน ถ้ามีกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันคล้ายกระทง ลากพระ เทศกาลเดือนสิงหาคม สนับสนุนให้โรงเรียนฝึกการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาร่วมกิจกรรม สมำ่เสมอเทศบาลตำบลหัวไทรต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้”

ของเรารีหัดงอยู่ตลอดไป สอดคล้องกับคำว่า “**คำເກົ່າຫວ້າໄທ**” เมื่อขนาดັງ ຖຸນາຫ້າວ ຈຳວະເລ ເສັ່ນໜ້າຫາດທຣາຍ ມາກຫລາຍຕິຄລປິນ” ເວີ່ “**ຫລາດນໍາ ວິມຄລອງຫວ້າໄທ**” ຍືນດີຕ້ອນຮັບເຢວັນທີເປັນນັກແສດງ ພື້ນບ້ານການໃຫ້ທຸກວັນອາທິດຍໍ”

ມໂນຮາ້ທເຢວັນໄດ້ຮັບການສົ່ງເລີມຈາກ ທຸກການສ່ວນ ມີເວີ່ໂຄກພົມພວ່ນ ມີໂຄຮກປະກວດ ມໂນຮາ້ຈາກອົດການບວງທ່າງຈັງຫວັດນຽມຮ່ວມຮາຊ ມີໂຄຮກອນຮັກຢືນຕິຄລປິນຮຽມຂອງໂຮງເຮັນຕ່າງໆ ເພື່ອ ຜຶກຝົນນັກຮົມໂນຮາ້ ແລະນັກດົນຕົວຢ່າງດ້ວຍເນື້ອຂອບຄຸລ ເຫດນາລຕໍ່າມຫວ້າໄທເປີດເວີ່ “**ຫລາດວິມຄລອງຫວ້າໄທ**” ໄກ່ມໂນຮາ້ຍາວັນ ຈະເປັນການສືບສານຕິຄລປິນຮຽມ ພື້ນບ້ານມໂນຮາ້ການໃຫ້ຮັດງອຍໆກັບບ້ານເຮົາດລອດໄປ

ມໂນຮາ້ຂຶ້ນເປັນການແສດງພື້ນບ້ານການໃຫ້ທີ່ເຄີຍຈຸ່ງເວື່ອ ໃນອົດຕະໄມ່ມີວັນສູງຫາຍໄປຈາກອຳເກົ່າຫວ້າໄທ ອີ່ຢ່າງແປ່ນອນ

ອບຈ. ນគຮສົງ ນີ້ສັ່ງເສົ່ມ

ຫວັງຈະເພີ່ມເຢວັນຄນ່ຳໃໝ່

ຮ່ວມສືບສານປະເພີນດີຂອງໄທ

ຄູ່ປັກຍີໃຫ້ຍື່ນຍົງດໍາວັນນານ

ອນຮັກຢືນຕິຄລປິນຮຽມ

ແສນເລີຄລໍ້າຄຸລຄ່າມຫາຄາລ

ກຸມືປັງຢູ່ສ້າງສຣົມມາແຕ່ບໍຣພກາລ

ເຮົາລູກຫລານຂ່າຍຮັກໝານ່າກຸມືໃຈ

คณะกรรมการศิลปะถิ่นทราย โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์แสดงที่ตลาดวินคลองหัวไทร
เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๒

คุณประเสริฐ หนูขุน เป็นวิทยากรฝึกดนตรีมโนราห์ โครงการอนุรักษ์ศิลป์ปั้นก้อนรرمพื้นบ้าน
โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์

พ.อ.คีรี มากสังข์ เปิดโครงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์

ข้ามอิช

เทพ เดชสุวรรณ (๒๕๔๙) ๑๐๘ ปี ย่าแก่อหัวไทร นครศรีธรรมราช โรงพิมพ์เม็ดหมาย
มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย (๒๕๔๗) สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม ๕ กรุงเทพฯ
บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด
ประเสริฐ หนูชุม อายุ๔๔ บ้านเลขที่๒๖๗/๖ หมู่ที่๑ ตำบลหัวไทร อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช

